

Nørre og Søndre Mose

Historisk-kartografisk netværk HisKIS inviterer til seminar om:

Udskiftningskort og Original-1-kort ca. 1780-1822

Hvad kan kortene bruges til i dag?

**Københavns Universitet Amager
torsdag d. 23. oktober 2008**

HISKIS

SAXO-INSTITUTTET
KØBENHAVNS UNIVERSITET

HisKIS er et tværfagligt og tværinstitutionelt netværk, hvis formål er at forøge kendskabet til historiske kort, luftfoto og andre historiske geodata, samt fremme en videnskabelig og strategisk anvendelse af dem. Netværket har eksisteret siden 2001 og har hjemmesiden www.hiskis.net, som udgør kernen i det Historisk Kartografiske Informations System. Der udsendes typisk et eller to nyhedsbreve pr. mail om året – kontakt pederdam@hum.ku.dk for at modtage nyhedsbrevene.

Ved forarbejdet til Matriklen af 1844 fik Danmark et helt uforligneligt kortmateriale til belysning af landskabs- og bebyggelsesforhold i tiden omkring år 1800 i form af de såkaldte *Original-1-kort* (O1-kort). Kortlægningen foregik primært i perioden 1806-1822 og blev udført i målestoksforholdet 1:4.000. Det giver et enestående detaljeret indblik i samtidens arealanvendelse, markskel, vejforløb og bebyggelsesstruktur, samt selve den jordbonitering, som var udgangspunkt for matrikuleringen. Mens nogle af disse kort var nye konstruktioner, bygger mange videre på de såkaldte *udskiftningskort* fra de forudgående årtier og indeholder dermed også oplysninger om udskiftningsprocessen.

Som ved alle andre kortlægninger, såvel historiske som nutidige, rummer *Original-1-* og *udskiftningskortene* en række anvendelsesmæssige problemer, men dette bør ikke overskygge de enestående muligheder i dette historisk-kartografiske kildemateriale. Specielt ikke nu, hvor alle kortene er blevet indskannede og dermed gjort lettere tilgængelige for alle de mange forskellige institutioner, der i det daglige eller i forbindelse med særlige projekter kunne have interesse i at se nærmere på fortidens lokalgeografiske udseende.

Men præcis hvad kan *udskiftnings-* og *Original-1-kortene* bruges til – og hvad kan de *ikke* bruges til? Med dette seminar ønsker HisKIS at give de potentielle brugere fra eksempelvis museums-, arkiv- og universitetsverdenen et introducerende, uddybende og forhåbentlig inspirerende indblik i kortlægningens mange muligheder. Dette vil ske i form af en række foredrag fra en bred kam af folk, der har arbejdet med kortene i mange forskellige sammenhænge og dermed kan være med til at vise kortlægningens mangesidede anvendelsesmuligheder set med eksempelvis kartografens, lokalhistorikerens, kulturgeografens, arkæologens og naturforvalterens øjne. Faktisk burde det blive temmelig svært at gå hjem fra dette seminar uden en anseelig inspiration til selv at gå i gang med *udskiftnings-* og *Original-1-kortene*, hvad enten dette nu måtte blive for første gang eller i en ny tværfaglig form.

Time	Min	Program	Sessionsemne
10	0-10	Johnny G. G. Jakobsen: <i>Indledning og velkomst</i>	
	10-20	Peter Korsgaard Historien bag udskiftningskort og Original-1-kort (herefter O1)	
	20-30		
	30-40		
	40-50		
	50-60	Per Grau Møller Tema: Arealanvendelse	
11	0-10		Overordnet og temaoplæg
	10-20		
	20-30	<i>Kort pause</i>	
	30-40	Peder Gammeltoft Tema: Stednavne	
	40-50		
	50-60		
12	0-10	Dorthe Haahr Kristiansen Tema: Gravhøje på Original-1-kort - direkte og indirekte formidling	
	10-20		
	20-30		
	30-40		
	40-50		
	50-60		
13	0-10	<i>Frokost</i>	
	10-20		
	20-30		
	30-40	Mogens Greve Bonitet og "bonitetsdifference"	
	40-50		
	50-60		
14	0-10	Hugo Hvid Sørensen og Lea Meistrup-Larsen Praktisk arkæologi og O1 nr. I	Praktisk anvendelse / Arkæologi
	10-20		
	20-30		
	30-40	Lars Ewald Jensen Praktisk arkæologi og O1 nr. II	
	40-50		
	50-60		
15	0-10	<i>Kaffepause</i>	
	10-20		
	20-30		
	30-40	Jørgen Rydén Rømer Brug af O1 til rekonstruktion af dyrkningssystemer fra Chr. 5.'s Matrikel (1680erne)	
	40-50		
	50-60		
16	0-10	Peder Dam Brug af O1 ved studier af storbyens forvandling 1800-2000	Praktisk anvendelse / Moderne tid
	10-20		
	20-30		
	30-40	Liv Appel Brug af O1 ved historieformidling	
	40-50		
	50-60		
17	0-10	Claus Dam, Anders Færch-Jensen og Peder Dam Hvordan få man fat i kortene: om museernes købsmuligheder, om kortskanninger på nettet og om registreringer af vektoriseringer på HisKIS.net	Anskaffelse af kortene
	10-20		
	20-30		
	30-40		
	40-50		
	50-60		
Kl. 18:00 ->		Seminarmiddag på Galathea Kroen	

